

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Vår dato 7. mars 2014
Deres dato 3. mars 2014
Vår referanse A273-24908
Deres referanse -

Innspill til arbeidet med energimeldingen

Næringslivets Hovedorganisasjon viser til at Olje- og energidepartementet har bedt om innspill til arbeidet med en stortingsmelding om en helhetlig energipolitikk, der energiforsyning, klimautfordringer og næringsutvikling skal sees i sammenheng. Vi viser også til oppstartsmøte om energimeldingen 3. mars 2014, der olje- og energiministeren la vekt på langsiktighet, internasjonalt perspektiv og samarbeid med Klima- og miljødepartementet.

Inntrykket fra oppstartsmøtet er at det i stor grad legges opp til en nasjonal kraftmelding. NHO mener at sektorvise og nasjonale tilnærminger som petroleumsmelding, nettmelding, klimamelding eller energiutredningen og energimeldingen fra 1998, ikke belyser mange av de sentrale avveiningene i energi- og klimapolitikken. Disse avveiningene er nettopp i skjæringspunktet mellom sektorer, i forholdet mellom land- og offshoreaktiviteter og i grenseflaten mellom tiltak og muligheter i Norge og i utlandet. Det er avgjørende at denne helheten belyses for å ta riktige veivalg både for norsk verdiskaping og for en bærekraftig utvikling. Energi- og klimapolitikken er lite egnet for kortsiktig beslutninger. Energisystemene er avhengige av investeringer i langsiktig infrastruktur. Industrianlegg bygges for 40 års drift. Derfor har NHO lenge ivret for en melding om en helhetlig tilnærming med vekt på langsiktige og forutsigbare rammevilkår for teknologiutvikling mot lavutslippssamfunnet.

Både klimautfordringen og de betydelige endringene i energimarkedene tilsier at vi snarest mulig finner "den norske vei" for å balansere hensynet til økonomi, næringsliv, klima og miljø fram mot 2030 og 2050. Skifergassrevolusjonen i USA, som bygger på norsk boret teknologi, har bidratt til å senke klimagassutslipp og energiprisen betydelig, og bidrar nå til sterk vekst i amerikansk industri. Tilsvarende har norsk silisiumteknologi, skapt en stor solcelleindustri.

Det pågår et grønt kappløp. Norge må hele tiden være i tet for å sikre arbeidsplasser og verdiskaping. Da må vi koble våre fortrinn basert på ressurser og kompetanse med dynamikken i utvikling av det globale lavutslippssamfunnet. Samarbeid mellom næringsliv og myndigheter er viktig for å skape utvikling, kompetanse og teknologi.

Sentrale muligheter for vekst og utvikling

Vi ønsker i denne omgang å peke på noen sentrale muligheter for vekst og utvikling i energisektoren i retning av et framtidig lavutslippssamfunn, og som bør drøftes i meldingen:

1. Våre energiresurser er viktige for Europas ambisjoner

Norges rolle som energistormakt i Europa tilsier at vi kan gi et betydelig bidrag både til europeiske klimaambisjoner og som global teknologileverandør. Ettersom Europa både er

drivkraft og legger premissene for mye av vår lovgivning på energi- og klimaområdet, og er vårt største marked, må næringslivet forholde seg til de overordnede og langsiktige målene som EUs veikart for energi og lavkarbonsamfunnet mot 2050 formulerer. Markedsutviklingen som nå skjer i Europa er drevet av teknologisprang, fornybarsatsing og regelverksendringer som bygger på ressurseffektivitet.

Norge er en stor leverandør av naturgass til Europa. Økende innslag av vind- og solenergi krever økt tilgang på fleksibilitet i kraftsystemet. Norsk vannkraft og gass kan gi slik fleksibilitet og bidra til at Europa når sine klimamål samtidig som forsynings sikkerheten øker. Sammen med karbonfangst og -lagring bidrar dette til et europeisk kraftsystem mot 2050 i tråd med EUs planer for lavutslippssamfunnet.

For å få dette til, må vi legge til rette for fortsatt lete- og utbyggingsaktivitet offshore og sikre infrastruktur for gasseksport. Vi må modernisere og øke kapasiteten på innenlands linjenett og forsterke forbindelsene til utlandet for øke effekt- og kraftutvekslingen med Europa. Systemene må utformes slik at både industrien og kraftprodusentene kan utnytte mulighetene til verdiskaping og utvikle nye kommersielle løsninger.

2. *Energitilgang skaper industrielle muligheter i Norge*

God tilgang på fornybar energi gir Norge et særskilt konkurransefortrinn i en framtid med økende kostnader for klimaløsninger, og vil gi muligheter for videre utvikling av næringer basert på fornybar energi, blant annet norsk prosessindustri. En klimabegrenset verden må fortsatt ha materialer og produkter, og disse bør produseres med minst klimaspor.

Forutsetningene er tilgang både til leteareal på sokkelen og sikker kraftforsyning til internasjonalt konkurransedyktige priser. Forutsetningene er sikker kraftforsyning til internasjonalt konkurransedyktige priser. Stikkord her er bruk av EUs klimavotesystem og kompensasjon for CO₂-tillegget i vannkraftprisen. Økt bruk av naturgass og fornybargass i transport og prosess er også viktig, ikke minst i relasjon til at kostnadene ved nettutbygging må knyttes opp mot brukerens behov for utbygging. Fornybare ressurser fra skog og hav må i stadig økende grad inkluderes i norsk produksjon for mer bærekraft.

Politikken må være dynamisk for å kunne respondere raskt på endringer i forutsetningene. Betydningen av industriens konkurranseevne må vektlegges i en nasjonal energi- og klimapolitikk. Vi forutsetter at meldingen og regjeringens forsterkede klimamålsetting for 2020 bygger på EUs klimapolitikk, og at kvotesystemet (ETS) er basis for tiltak i Norge og det sentrale klimapolitiske virkemiddel mot 2030. Nasjonale målsetninger må ikke hindre den mest klimateffektive utnyttelse av ressursene sett i et globalt perspektiv.

3. *Smart og effektiv energibruk*

En målrettet satsing på energieffektivisering og smart energibruk kan legge til rette for vekst i verdikjedene og etablering av nye forretningsområder og arbeidsplasser, på tvers av ulike bransjer og fagfelt

Vi har behov for en nasjonal handlingsplan for energieffektivisering med konkrete mål og målrettede økonomiske virkemidler, herunder også sterkere insentiver for energieffektivisering i eksisterende bygg. Det bør settes et indikativt mål om en reduksjon på 8 TWh per år i løpet av en tiårsperiode. Det offentlige har et spesielt ansvar for å være en krevende kunde som etterspør energieffektive bygg og smarte løsninger.

4. *Global teknologileverandør*

I Norge er det utviklet en stor og konkurransedyktig leverandørindustri innen petroleumsvirksomheten. Det må være en ambisjon at kunnskapen kan benyttes også i leverandørindustri innen fornybar energi, materialutvikling, effektiv energibruk og smarte nett. En langsiktig, styrket og målrettet satsing på miljøteknologi innenfor utvalgte områder der Norge har gode forutsetninger er nødvendig.

Det må være tilgang til krevende oppgaver, og målrettet og styrket FoU-satsing innen områder der vi har ledende kompetanse. Vi trenger bedre rammebetingelser for testing og demonstrasjon av ny teknologi, og offensive kunder som etterspør ny teknologi og nye løsninger. En fornyet miljøteknologisatsing må vurdere hele virkemiddelapparatet.

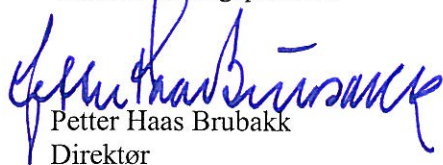
Områder som bør få særskilt drøfting i meldingen:

- Fangst og lagring av CO₂ er helt nødvendig for å møte klimautfordringene og overgangen til lavutslippssamfunnet. Det er ikke minst viktig av hensyn til framtidig bruk av Norges gassressurser i Europa. Samtidig må vi legge til rette for at innsatsen på teknologiutvikling også bygger opp om en norsk leverandørindustri på CCS-området.
- Mellomlandsforbindelsene for kraft må bli en del av kapasitetsmarkedet i Europa. Europas fornybarsatsing innebærer et stort effektbehov, med et betydelig verdiskapingspotensial i kombinasjonen av effekttilgang og energiutveksling.
- Det er behov for oppgradering og styrking av sentralnettet i Norge for å øke forsyningssikkerheten og for å utnytte mulighetene til verdiskaping ved utveksling til Europa. Fordeling av kostnadene ved nettutbygging må baseres på forutsigbare og objektive kriterier, slik at fordelingen skjer mest mulig etter den nytte brukeren har av oppgraderingen.
- Globalt og regionalt utvikles det nå i stor hastighet økt handel med LNG. Det har blitt etablert en betydelig infrastruktur for småskala LNG langs norskekysten, særlig lager og bunkringsanlegg. En vesentlig driver for denne utviklingen har vært NOx fondets støtte til konvertering fra olje til gassdrift på skip. LNG for tyngre kjøretøy er også viktig for overgang til mer miljøvennlig veitransport. EUs tredje gassmarkedsdirektiv må implementeres når Norges unntak nå utløper i april 2014. Det er avgjørende for å få et best mulig fungerende marked og transparente vilkår for leverandører og kunder.
- Det er et stort potensial for energieffektivisering i bygg, som også er samfunnsøkonomisk lønnsomme miljøtiltak. En særnorsk utfordring er at energieffektivisering av vannkraft ikke har noen klimagevinst og dermed mindre insentiv til å gjennomføres. Problemstillingen er lite reflektert i utformingen av norske klimamål.
- Energiutredningen behandlet ikke transport, selv om sektoren står for en tredjedel av norske klimagassutslipp. Økt bruk av elektrisitet i personbiltansport ved el- og hybridbiler er opplagt, i tillegg må det tas i bruk mer naturgass og biodrivstoff, spesielt for tyngre kjøretøy, der også hydrogen er en fremtidig mulighet. Bilavgifter kan endre kjøps- og bruksadferd og må legges om slik at de stimulerer til kjøp og bruk av biler og drivstoff med mindre utslipp.

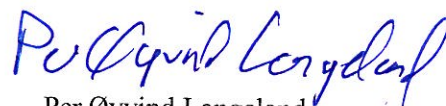
NHO viser forøvrig til vår høringsuttalelse av 25. juni 2012 om energiutredningen, og til våre aktuelle publikasjoner som er tilgjengelig på nettet (<https://www.nho.no/Politikk-og-analyse/Energi-og-klima/>): Oppdrag energi (NHOs årskonferanse 2013), Norge som energinasjon og Næringslivets klimahandlingsplan.

NHO ser frem til videre dialog med Olje- og energidepartementet om dette viktige meldingsarbeidet.

Med vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Område næringspolitikk

Petter Haas Brubakk
Direktør

Per Øyvind Langeland
Avdelingsdirektør